

UZASADNIENIE

W dniu 10 sierpnia 2016 roku powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. (dalej (...) sp. z o.o.), wystąpiła do tutejszego sądu z pozwem nakazowym przeciwko Grupie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. o zapłatę na podstawie weksla kwoty 501.860,00 złotych wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 27 października 2015 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że pozwana reprezentowana przez prezesa zarządu R. L. wystawiła weksel własny niezupełny nie na zlecenie, który został następnie uzupełniony przez powódkę na kwotę 501.860,00 złotych. Pismem z dnia 13 października 2015 roku powódka, wezwała pozwaną do wykupu weksla i wskazała, że weksel zostanie przedstawiony do wykupu dnia 26 października 2015 roku o godz. 10:00 w miejscu płatności weksla, oznaczonego jako siedziba remitenta tj. w K., przy ul. (...). Do wezwania została dołączona kopia weksla. Powyższe wezwanie zostało doręczone w dniu 19 października 2015 roku. W wyznaczonym terminie nie doszło do wykupu weksla.

Termin rozpoczęcia biegu żądania o odsetki za opóźnienie został określony zgodnie z art. 48 pkt 2 Prawa wekslowego, jako dzień następny przypadający po dniu płatności weksla (pozew k. 2-4).

Nakazem zapłaty z dnia 2 września 2016 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt X GNc 1136/16, Sąd Okręgowy w Łodzi orzekł zgodnie z treścią pozwu (nakaz zapłaty k. 23).

Pozwana w złożonych zarzutach od powyższego nakazu zapłaty wniosła o uchylenie nakazu zapłaty, oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz wstrzymanie wykonania nakazu zapłaty.

Strona pozwana podniosła: zarzut przedawnienia roszczenia; zarzut nieistnienia zobowiązania ze stosunku podstawowego; braku legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanej; zarzut błędnego wypełnienia weksla; zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową oraz naruszenie art. 5 k.c.

W uzasadnieniu zarzutów pozwana spółka wskazała, że weksel został wystawiony tytułem zabezpieczenia umowy o roboty budowlane dla niestandardowego (...) handlowego (...) w G. przy ul. (...) z dnia 11 lipca 2014 roku, zawartej pomiędzy spółkami (...) sp. z o.o. a „korporacjabudowlana.pl sp. z o.o. (poprzednia nazwa pozwanej Grupy (...) sp. z o.o.), która to umowa została następnie po stronie wykonawcy cesjonowana na spółkę (...) sp. z o.o. Przedmiotowa umowa o roboty budowlane została rozwiązana w dniu 6 maja 2015 roku na skutek odstąpienia od niej przez wykonawcę (...) sp. z o.o.) z winy powódki.

Ponadto, pozwana spółka wskazała, że skoro nastąpiło odstąpienie od umowy przez wykonawcę z winy powódki, powinna zostać uznana za niezawartą. Wynika z tego brak roszczeń pomiędzy stronami wynikającymi z umowy, z wyłączeniem kary umownej należnej (...) sp. z o.o. w związku z odstąpieniem od umowy z winy powódki. Po drugie pozwana wskazała, że deklaracja wekslowa mówi o udokumentowanych roszczeniach, zaś strona powodowa nie przedstawiła żadnych dokumentów, które mogłyby być podstawą do wypisania weksla w przedmiotowej wysokości. Po trzecie roszczenia powódki, które weksel miał zabezpieczać, miały być niezaspokojone przez (...) sp. z o.o. Ewentualna odpowiedzialność pozwanej ma więc charakter subsydiarny, a więc aktualizuje się dopiero w momencie niezaspokojenia roszczeń przez spółkę (...) sp. z o.o.

W ocenie pozwanej, powódka nie wykazała natomiast, aby uprzednio powództwo o przedmiotowe roszczenie zostało wytoczone przeciwko spółce (...) sp. z o.o. (czy też chociażby zostało jej zgłoszone). Spółka (...) sp. z o.o. przejęła wszelkie ewentualne zobowiązania Grupy (...) sp. z o.o. Świadczy o tym treść umowy przelewu praw i obowiązków wykonawcy, która została zawarta w dniu 5 lutego 2015r. Roszczenie powódki nie ma więc żadnej podstawy prawnej, a tym bardziej podstawy udokumentowanej. Jakkolwiek powódka dąży do wykazania, że kwota widniejąca na wekslu ma

być karą umowną za odstąpienie od umowy z winy wykonawcy to niemniej, w ocenie pozwanej, to nie spółka (...) - dom sp. z o.o. może dochodzić takiego roszczenia, gdyż to spółka (...) sp. z o.o. odstąpiła od umowy z winy powódki i to jej należy się kara umowna. Strona pozwana podkreśliła, że o uchybieniach mogących skutkować odstąpieniem od umowy z winy powódki, spółka (...) - dom sp. z o.o. była informowana jeszcze przed formalnym odstąpieniem. Już w piśmie z dnia 28.04.2015 r. była przekazana informacja o powyższej możliwości, zatem jej późniejsze odstąpienie od umowy z winy wykonawcy zostało złożone dla pozorów. Wskazuje również, że ani z powodu działań pozwanej, ani spółki (...) sp. z o.o. powódka nie poniosła żadnej szkody. Zauważa ponadto, że kara umowna ma być swoistym odszkodowaniem oraz podkreśla, że z powodu pozwanej czy też spółki (...) sp. z o.o. żadna szkoda po stronie powodowej nie powstała, co z kolei implikuje twierdzenie, że uwzględnienie powództwa naruszałoby art. 5 k.c. i zasady dobrej współpracy pomiędzy przedsiębiorcami.

Według pozwanej, powództwo winno zostać również oddalone z powodów czysto formalnych. Pozwana nigdy nie otrzymała pisma wzywającego do zapłaty kwoty na którą ostatecznie wypełniony został weksel tj. 501.860,00 zł. Wypisanie weksla na tę kwotę stanowiło naruszenie § 2 ust. 1 deklaracji wekslowej. Ponadto powódka naruszyła § 2 ust. 4 wpisując, jako dzień wystawienia weksla 30 czerwca 2015 r., gdy tymczasem zgodnie z ww. zapisem jako dzień wystawienia weksla miał być wpisany dzień następujący po dniu wymagalności wierzytelności przysługujących powodowi wobec wystawcy weksla. Tymczasem, powódka nie wykazała daty wymagalności swojego roszczenia (nie załączyła wezwania do zapłaty i nie ujawniła terminu, który wyznaczyła na płatność należności, a to ten termin determinował termin wymagalności hipotetycznego roszczenia powódki). Pozwana kwestionuje, aby terminem wymagalności był dzień 29.06.2013 t. a tym samym, aby prawidłowym dniem wystawienia weksla był dzień 30.06.2015 r.

Z ostrożności procesowej pozwana zgłosiła zarzut przedawnienia roszczenia. Odwołała się również do treści art. 5 k.c. podnosząc, że skoro weksel został wystawiony na zabezpieczenie roszczenia ze stosunku podstawowego, a to uległo przedawnieniu, to wierzyciel dochodzący swojego prawa na podstawie stosunku wekslowego czyni to po to, aby obejść przepisy o przedawnieniu. Nie powinien więc zasługiwać na ochronę, a tym samym należy dłużnikowi przyznać prawo podniesienia zarzutu przedawnienia.

W związku z okolicznością, że to spółka (...) sp. z o.o. przejęła zobowiązania z przedmiotowej umowy o roboty budowlane oraz w związku z treścią deklaracji wekslowej, z której wynika, że można od Grupy (...) sp. z o.o. dochodzić tylko należności uprzednio niezaspokojonych przez spółkę (...) sp. z o.o., podniesiony został przez pozwaną spółkę zarzut braku legitymacji procesowej biernej (zarzuty k. 19 - 36).

Postanowieniem z dnia 2 grudnia 2016 roku, Starszy referendarz sądowy przy Sądzie Okręgowym w Łodzi, X Wydział Gospodarczy zwolnił pozwaną spółkę od kosztów sądowych w zakresie opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty (postanowienie k. 111).

W odpowiedzi na zarzuty, powódka wniosła o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 2 września 2016 roku oraz zasądzenie zwrotu kosztów wywołanych ich wniesieniem według norm przepisanych. W uzasadnieniu prezentowanego stanowiska, strona powodowa wskazała, że weksel został wypełniony na kwotę obejmującą karę umowną, która została naliczona w związku z odstąpieniem przez powoda od umowy o roboty budowlane z winy generalnego wykonawcy (...) sp. z o.o., a za którą poręczył pozwany wraz z odsetkami za opóźnienie w zapłacie. Strona powodowa wskazuje również, że weksel został wypełniony zgodnie z postanowieniami deklaracji wekslowej.

Powodowa spółka potwierdziła, że strony niniejszego postępowania, zawarły umowę o roboty budowlane dla niestandardowego (...) handlowego (...) w G. przy ul. (...) z dnia 11 lipca 2014 roku. Potwierdziła również, że na podstawie powyższej umowy pozwany zobowiązał się do wykonania prac projektowych oraz kompleksowego wykonania robót budowlanych dla inwestycji w postaci niestandardowego (...) handlowego (...). Podniosła, że pierwotnie termin realizacji inwestycji został określony na 36 tygodni od dnia podpisania powyższej umowy, czyli do marca 2015 roku.

W § 15 pkt 2 Umowy o roboty budowlane zastrzeżone zostały kary na wypadek odstąpienia przez którąś ze stron od umowy, również z winy wykonawcy. Strony sprecyzowały, że za winę wykonawcy uznaje się wykonywanie robót w sposób wadliwy, sprzeczny z umową i dokumentacją oraz oczywistą niemożność dotrzymania przez wykonawcę terminu zakończenia robót, a w szczególności opóźnienia przekraczającego 14 dni w stosunku do przyjętego harmonogramu robót. W zawartym w dniu 4 lutego 2015 roku aneksem nr (...) do umowy o roboty budowlane strony wydłużyły termin realizacji inwestycji, uzgadniając, że: do 11 kwietnia 2015 roku zakończone zostaną roboty budowlane w stopniu pozwalającym na zatowarowanie pawilonu handlowego, a do 30 kwietnia 2015 roku zakończone zostaną wszystkie prace budowlane i uzyskane zostanie pozwolenie na użytkowanie.

Powódka twierdzi również, że pozwanej spółce zależało na dokonaniu przelewu jej praw i obowiązków wynikających z Umowy o roboty budowlane na inny podmiot – (...) sp. z o.o., co było związane z przejęciem przez tą ostatnią spółkę zorganizowanej części przedsiębiorstwa pozwanej odpowiedzialnej za budownictwo i projektowanie. Wobec powyższego 5 lutego 2015 roku zawarta została umowa przelewu praw i obowiązków wykonawcy z umowy o roboty budowlane na mocy, której Grupa (...) sp. z o.o. przeniosła na (...) sp. z o.o. wszelkie prawa wynikające lub związane z zawarciem i wykonywaniem umowy o roboty budowlane. Inwestor oczekiwał odpowiedniego zabezpieczenia swoich interesów w związku z ryzykiem, które wiązało się ze wstąpieniem nowego podmiotu, jako generalnego wykonawcy. W tym stanie rzeczy pozwany zobowiązał się do udzielenia poręczenia i wystawienia własnego weksla in blanco dla zabezpieczenia ewentualnych roszczeń powoda względem cesjonariusza (nowego generalnego wykonawcy). W wykonaniu przytoczonych zobowiązań zawarta została Umowa poręczenia, na mocy której pozwana poręczyła za zobowiązania (...) sp. z o.o. wynikające z Umowy o roboty budowlane wraz ze wszystkimi zawartymi aneksami i porozumieniami. Celem zabezpieczenia zobowiązań, poręczyciel zobowiązał się do wystawienia i wydania własnego weksla in blanco, przy czym strony ustaliły, że zawrą odpowiednią deklarację wekslową. Poręczyciel ustalił treść deklaracji wekslowej.

Ustalony aneksem nr (...) termin zakończenia robót budowlanych nie został dotrzymany przez generalnego wykonawcę – spółkę (...) sp. z o.o. Prace, których zakończenie pozwalałoby na rozpoczęcie zatowarowania budowanego sklepu nie zostały ukończone ani do 11 kwietnia 2015 roku, ani nawet do 30 kwietnia 2015 roku, do kiedy to generalny wykonawca miał uzyskać pozwolenie na użytkowanie. Do dnia 20 kwietnia 2015 roku zostało wykonanych dopiero około 39% prac, w tym nie zakończono wszystkich robót konstrukcyjnych, a roboty wykończeniowe i instalacyjne dotyczące samego pawilonu nie zostały jeszcze w ogóle rozpoczęte. Tempo prac było bardzo małe. Prace prowadzili podwykonawcy. Na przełomie kwietnia i maja 2015 roku generalny wykonawca zupełnie zaprzestał prowadzenia dalszych robót w ramach przedmiotowej inwestycji.

W obliczu wyżej przedstawionej sytuacji powódka odstąpiła od umowy o roboty budowlane na podstawie art. 635 k.c. z winy wykonawcy. Dalszej kolejności powodowa spółka wezwała (...) sp. z o.o. do zapłaty kary umownej w wysokości 10% wartości przedmiotu umowy, tj. w wysokości 485.268,48 zł.

W niniejszej sprawie w grę wchodzi dwa odstąpienia od tej samej Umowy o roboty budowlane. Po pierwsze, wyżej wskazane oświadczenie o odstąpieniu, które zostało złożone imieniu powoda na piśmie w dniu 6 maja 2015 roku i doręczone spółce (...) sp. z o.o. w dniu 8 maja 2015 roku. Po drugie, oświadczenie o odstąpieniu, na które powołuje pozwany w zarzutach, które zostało złożone na piśmie również w dniu 6 maja 2015 roku i doręczone powodowi w dniu 12 maja 2015 roku. W ocenie strony, powodowej pierwsze z powyższych oświadczeń wywołało skutek w postaci odstąpienia od umowy, natomiast drugie było bezpodstawne i nieskuteczne.

W ocenie strony powodowej, do odstąpienia od umowy o roboty budowlane doszło z winy wykonawcy, bowiem nie wykonał w terminie świadczenia, do którego się zobowiązał. Wobec powyższego, zaktualizowało się po stronie inwestora uprawnienie do żądania zapłaty przez wykonawcę kary umownej przewidzianej w postanowieniu § 15 pkt 2 umowy o roboty budowlane, czyli z tytułu odstąpienia od umowy z winy wykonawcy.

Odnosząc się do stanowiska przedstawionego przez pozwanego, strona powodowa podniosła, iż roszczenia powoda względem wykonawcy (...) sp. z o.o. są udokumentowane w rozumieniu deklaracji wekslowej. Źródło tych roszczeń

pochodzi z czynności prawnych dokonywanych w formie pisemnej (dokumentów), a mianowicie umowy o roboty budowlane w postaci aneksu nr (...) do tej umowy, oświadczenia o odstąpieniu od umowy i wezwania do zapłaty kary umownej.

Ustosunkowując się do zarzutów dotyczących sposobu wypełnienia weksla stwierdzono, że powód zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wpisał sumę wekslową, na którą składało się roszczenie główne ze stosunku podstawowego i odsetki za opóźnienie w zapłacie naliczone od niego do dnia wypełnienia weksla. W wezwaniu do wykupu weksla powyższa kwestia została wyjaśniona i wezwano pozwanego do zapłaty tej kwoty (wykupu weksla).

Powódka podniosła, że nie miała obowiązku do odrębnego wzywania pozwanej do zapłaty wprost wskazanej sumy wekslowej przed uzupełnieniem weksla.

Poruszając kwestię szkody poniesionej przez powoda podniesiono, że przekracza ona wysokość naliczonej kary umownej. Wynika ona przede wszystkim z późniejszego otwarcia sklepu oraz zwiększonych kosztów budowy pawilonu handlowego. Ostatecznie powód utracił zysk ze sprzedaży z ponad dwóch miesięcy z winy wykonawcy.

Odpowiadając na zarzut przedawnienia, powód podniósł, że pierwotne roszczenie o zapłatę kary umownej stało się wymagalne z dniem 9 maja 2015 roku i do dnia wniesienia powództwa nie upłynął jeszcze 3-letni termin przedawnienia (art. 118 in fine k.c.). Podobnie nie upłynął 3-letni termin przedawnienia roszczenia wekslowego (art. 70 prawa wekslowego).

W ocenie powoda, pozwany ma legitymację bierną w niniejszym procesie. Zarzut pozwanego opiera się w istocie na błędnym rozumieniu instytucji poręczenia. Należności, za którą poręczono można bowiem dochodzić bezpośrednio od poręczyciela z pominięciem dłużnika. W niniejszej sprawie weksel zabezpieczał właśnie zobowiązania poręczyciela.

Strona powodowa zakwestionowała, aby art. 5 k.c. został naruszony w niniejszej sprawie. Pozwany również nie wskazał, jakie konkretnie zasady współżycia społecznego i w jaki sposób zostały naruszone (odpowiedź na zarzuty k. 124 – 139).

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2017 roku Sąd oddalił wniosek pozwanej spółki o wstrzymanie wykonania nakazu zapłaty z dnia 2 września 2016 roku, sygn. akt X GNe 1136/16 (postanowienie k. 188).

W dniu 11 kwietnia 2017 roku wpłynęła do Sądu interwencja uboczna po stronie pozwanego zgłoszona przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w miejscowości R.. Interwient wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania na jego rzecz (interwencja k. 213).

W piśmie zatytułowanym „załącznik do protokołu rozprawy z dnia 3 kwietnia 2017 roku”, strona pozwana wskazała, że pierwsza złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy o roboty budowlane. Korespondencja została wysłana na prawidłowy adres jak, również za pomocą poczty elektronicznej. Natomiast oświadczenie powódki o odstąpieniu od umowy było czynnością pozorną (pismo pozwanego k. 217 – 220).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) sp. z o.o. wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Spółka prowadzi działalność gospodarczą skupiającą się głównie na sprzedaży hurtowej i detalicznej m.in. artykułów spożywczych, roślin, artykułów medycznych i ogrodniczych (dowód: wydruk KRS powodowej spółki k. 8 – 15).

Pozwana Grupa (...) sp. z o.o. wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego pod nr (...). Do przeważającego przedmiotu działalności gospodarczej pozwanej zaliczyć należy roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych. Grupa (...) sp. z o.o. poprzednio prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą „korporacjabudowlana.pl” sp. z o.o. z siedzibą w T. (dowód: wydruk KRS pozwanej spółki k. 13 - 15).

W dniu 11 lipca 2014 roku między stronami postępowania została zawarta umowa o roboty budowlane dla niestandardowego (...) handlowego (...) w G. przy ul. (...). Przedmiotowa umowa o roboty budowlane została zawarta w związku z podjęciem przez wykonawcę (pozwanego) współpracy pomiędzy Grupą Muszkieterów, polegającej na łącznym zobowiązaniu się do realizacji na rzecz spółek powiązanych z Grupą Muszkieterów następujących zadań: kompleksowej realizacji (...) handlowego (...) w G. przy ul. (...); przeprojektowania i kompleksowej realizacji (...) handlowego (...) w G. przy ul. (...); wykonania kompletnej, standardowej dokumentacji projektowej B. typ 2000 (...) adaptowalnej do realizacji na nieruchomościach Grupy Muszkieterów. Strony zgodnie ustaliły, że wadliwe wykonanie któregokolwiek z opisanych powyżej zadań, w szczególności zwłoka w ich realizacji stanowić będzie naruszenie umowy z dn. 11.07.2014 roku i będzie podstawą do odstąpienia od umowy przez inwestora z winy wykonawcy w terminie 30 dni od daty wezwania wykonawcy do prawidłowej realizacji powierzonych mu zadań.

W § 2 umowy z dn. 11.07.2014r. pozwana zobowiązała się do realizacji robót budowlanych polegających na wybudowaniu (...) handlowego (...) zgodnie z zamienną dokumentacją projektową, którą wykonawca zobowiązał się wykonać oraz uzyskaną przez wykonawcę decyzją zmieniającą pozwolenie na budowę. Ponadto, wykonawca zobowiązał się do realizacji robót zgodnie z harmonogramem rzeczowo – finansowym, standardami inwestora dotyczącymi wykończenia pawilonu handlowego oraz zasadami wiedzy technicznej, uzyskanie ostatecznej decyzji w przedmiocie pozwolenia na użytkowanie zrealizowanej inwestycji oraz przekazanie pawilonu inwestorowi po dokonaniu protokolarnego odbioru robót, gwarantujących użytkowanie przebudowanego obiektu budowlanego.

Powyższe prace miały zostać ukończone w terminie 36 tygodni od dnia podpisania umowy zgodnie z treścią § 9 ust. 1 umowy.

Strony w § 10 ust. 1 umowy ustaliły wynagrodzenie należne wykonawcy za realizację robót budowlanych na kwotę 4.455.684,87 złotych plus należny podatek od towaru i usług w wysokości obowiązującej w dniu wystawienia faktury. Powyższe wynagrodzenia zostało określone, jako zryczałtowane (ust. 2 § 10 umowy).

Strony w § 15 umowy przewidziały również, że za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania będą one zobowiązane do zapłaty kary umownej w wysokości określonej w treści paragrafu. W ust. 2 omawianego zapisu umownego, zobowiązano wykonawcę do zapłaty na rzecz inwestora kary umownej w wysokości 10% wartości przedmiotu umowy w przypadku odstąpienia przez inwestora od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy. Za przyczyny odstąpienia od umowy uznano: wykonywanie robót w sposób wadliwy, sprzeczny z umową i dokumentacją oraz oczywistą niemożność dotrzymania przez wykonawcę umówionego terminu zakończenia robót, w szczególności opóźnienie przekraczające 14 dni w stosunku do przyjętego harmonogramu.

Strony w treści umowy poczyniły również zapis § 20, a tym samym uregulowały kwestię odstąpienia od umowy. Ustalono, że odstąpienie od umowy wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności i uznane jest za wykonane w dniu doręczenia oświadczenia na adres drugiej strony podany, jako adres do doręczeń. Stwierdzono również, że odmowa odebrania przesyłki lub jej niepodjęcie w terminie przez drugą stronę uważane będzie za skuteczne doręczenie odpowiednio w dacie odmowy przyjęcia przesyłki lub w dacie terminu na podjęcie przesyłki.

Strony zastrzegły również w umowie, że wykonawca nie może przenieść swoich praw wynikających z umowy bez uprzedniej pisemnej zgody inwestora, przy czym w związku z faktem, że wykonawca, jak i inwestor są podmiotami profesjonalnymi, wykonawca zaakceptował, że inwestor może udzielić takiej zgody lub jej nie udzielić wedle własnego wyłącznego uznania, a żadna jego decyzja w tym zakresie nie będą podlegać ocenie pod kątem zgodności z zasadami współżycia społecznego, ani jakimikolwiek innymi klauzulami generalnymi (§ 21).

W § 22 umowy o roboty budowlane strony ustaliły, że wszelkie zawiadomienia, oświadczenia lub wezwania, o ile nie przewidziano w umowie, będą doręczane sobie nawzajem osobiście za potwierdzeniem odbioru albo za pośrednictwem poczty wysłane listem poleconym za potwierdzeniem odbioru albo wysłane przesyłką kurierską na adresy wskazane, jako korespondencyjne. (...) sp. z o.o. wskazano, jako adres korespondencyjny (...) sp. z o.o., obszar północny wschód,

ul. (...), (...)-(...) C.”, zaś dla pozwanej został wskazany adres siedziby spółki(dowód: umowa o roboty budowlane z dn. 11.07.2014r, k, 37 – 56).

W ramach Grupy Muszkieterów inwestycję prowadzoną przez (...) sp. z o.o. obsługiwała spółka (...) sp. z o.o., reprezentowana na inwestycji przez G. S.. Spółka (...) miała służyć pomocą dla spółki, która była investorem wyłonionym z Grupy Muszkieterów, ponieważ zatrudniała ona odpowiednich specjalistów (dowód: zeznania świadka G. S. złożone na rozprawie w dn. 23.02.17r. czas 00:53:09, k. 185).

W dniu 4 lutego 2015 roku, umowa o roboty budowlane dla niestandardowego (...) handlowego (...) w G. przy ul. (...) została zmieniona aneksem nr (...). Treścią aneksu zlecono roboty zamienne oraz przedłużono terminy zakończenia realizacji w stopniu pozwalającym na zatowarowanie pawilonu handlowego na dzień 11 kwietnia 2015 roku i w stopniu, w którym dojdzie do zakończenia robót i uzyskania pozwolenia na budowę do dnia 30 kwietnia 2015. Treścią § 3 aneksu nr (...) doszło do zmiany wynagrodzenia za realizację robót budowlanych na kwotę 4.852.684,87 złotych (dowód: aneks nr (...) do umowy k. 140 – 141, zeznania świadka G. S. złożone na rozprawie w dn. 23.02.17r. czas 00:56:35, k. 185).

W dniu 5 lutego 2015 roku w P. zawarta została umowa przelewu praw i obowiązków wykonawcy z umowy o roboty budowlane dla (...) handlowego (...) w G. przy ul. (...) z dn. 11 lipca 2014 roku pomiędzy Grupą (...) sp. z o.o. (cedentem) a (...) sp. z o.o. (cesjonariuszem) przy uczestnictwie (...) sp. z o.o. (inwestora) oraz (...) sp. z o.o. Na mocy powyższej umowy, cedent przeniósł na cesjonariusza wszelkie prawa wynikające i/lub związane z zawarciem i wykonywaniem umowy o roboty budowlane dla (...) handlowego (...) w G. przy ul. (...) wraz z załącznikami na zasadach i trybie określonym w przedmiotowym porozumieniu, na co inwestor wyraził zgodę. Na mocy powyższego porozumienia, cesjonariusz przejął od cedenta wszelkie zobowiązania wynikające i/lub związane z zawarciem i wykonaniem umowy na zasadach i w trybie określonym w niniejszym porozumieniu, na co inwestor wyraził zgodę.

Zgodnie z § 3 umowy przelewu, w związku z zawarciem opisywanego porozumienia, na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń inwestora w stosunku do cesjonariusza, Grupa (...) sp. z o.o. miała udzielić poręczenia na podstawie odrębnej umowy oraz wystawić weksel własny in blanco (dowód: umowa przelewu praw i obowiązków k. 64 – 66).

Dnia 5 lutego 2015 w P. roku Grupa (...) sp. z o.o. i R. L. (poręczyciel) zawarli z (...) sp. z o.o. (wierzycielem) przy udziale (...) sp. z o.o. (dłużnika) umowę poręczenia. W treści umowy poręczenia stwierdzono, że porozumienie związane jest z zawartą w dniu 14 lipca 2014 roku przez wierzyciela i Grupę (...) sp. z o.o. umową o roboty budowlane dla (...) handlowego (...) w G. przy ul. (...) wraz ze wszystkimi zawartymi później aneksami i porozumieniami i zawartą 5 lutego 2015 roku przez poręczyciela i dłużnika umową przeniesienia praw i obowiązków wykonawcy wynikających z umowy o roboty budowlane z dn. 7 lipca 2015 roku oraz z wszelkimi innymi umowami, które dłużnik zawrze z wierzycielem do 31 grudnia 2015 roku. Stosownie do treści § 2 umowy poręczenia gdyby dłużnik, w terminie 14 dni od doręczenia mu wezwania wierzyciela nie spełnił jakichkolwiek roszczeń wierzyciela wynikających lub związanych z umowami, o których mowa powyżej, poręczyciel nieodwołalnie zobowiązał się względem wierzyciela do zapłaty na jego rzecz kwoty dochodzonej a niezapłaconej przez dłużnika. Poręczyciel zobowiązał się dokonać zapłaty przelewem na rachunek bankowy wskazany w wezwaniu do zapłaty, w terminie 7 dni od dnia doręczenia mu wezwania do dnia zapłaty. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 15.000.000,00 złotych, było ważne do dnia 31 grudnia 2018 roku (§ 3).

Celem zabezpieczenia realizacji zobowiązań wynikających z niniejszej umowy poręczyciel w dniu zawarcia niniejszego porozumienia wystawił i wydał inwestorowi weksel własny in blanco. Strony jednocześnie zobowiązały się do sporządzenia deklaracji wekslowej określającej sposób wypełnienia weksla przez wierzyciela (dowód: umowa poręczenia k. 142 – 143).

W dniu 5 lutego 2015 roku w P., pozwana spółka i (...) określani, jako „wystawca” spisali z powodową spółką (remitentem) deklarację wekslową. Porozumienie to miało na celu uregulowanie sposobu, w jaki remitent wypełni weksel własny niepełny w chwili wystawienia (weksel własny in blanco) sporządzony w związku z zawartą pomiędzy remitentem a wystawcą w dniu 5 lutego 2015 roku umową poręczenia. Ustalono w jej treści, że remitent ma prawo wpisać sumę wekslową w wysokości odpowiadającej łącznej wysokości jego udokumentowanych a niezaspokojonych

przez (...) sp z o. o. roszczeń wynikających lub związanych z umowami zawartymi pomiędzy remitentem a (...) sp. z o.o. Suma wekslowa miała zostać pomniejszona o wpłaty dokonane przez wystawcę na rzecz remitenta z tytułu zwrotu poniesionych kosztów. Maksymalna kwota, o którą mógł być uzupełniony weksel to 15.000.000,00 zł. Remitent mógł wpisać dzień płatności według swojego uznania. Remitent, jako dzień wystawienia weksla powinien wpisać dzień następujący po dniu wymagalności wierzytelności przysługujących remitentowi wobec wystawcy z tytułu umowy o roboty budowlane.

Wystawca weksla złożył swój podpis na wekslu, wpisał miejsce wystawienia weksla oraz opatrzył go klauzulą „nie na zlecenie”. Remitent był uprawniony do uzupełnienia weksla po upływie 15 dni od daty doręczenia wystawcy wezwania do zapłaty, a co najmniej 7 dni przed terminem płatności weksla. Remitent zobowiązany był powiadomić wystawcę listem poleconym o wypełnieniu weksla i wezwać wystawcę do wykupienia weksla (dowód: deklaracja wekslowa k. 61 – 62).

Do lutego 2015 roku zrealizowano na inwestycji następujące prace w postaci: wykopów pod fundamenty przy pawilonie i ułożony został tzw. chudy beton pod konstrukcję żelbetonu. Na terenach zewnętrznych poziom realizacji robót był większy. W ramach sąsiedniego I. powstał: parkingi, przyłącza prądu, wody i gazu i zasilania energetycznego (dowód: zeznania świadka G. S. złożone na rozprawie w dn. 23.02.17r. czas 00:56:35 – 01:04:58, k. 185).

Pismem z dnia 28 kwietnia 2015 roku skierowanym do mec. M. M. (pełnomocnika (...) sp. z o.o., (...) sp. z o.o.) oraz (...) sp. z o.o., pełnomocnik reprezentujący stronę pozwaną oraz (...) sp. z o.o. poinformował o wstrzymaniu wszelkich działań związanych z kontraktami realizowanymi na rzecz Grupy Muszkieterów (w szczególności prac projektowych). W odniesieniu do budowy B. w G. na podstawie umowy z dn. 11.07.2014 roku, poinformowano, że tempo prac ulegnie zmniejszeniu a realizacja ograniczy się do minimalnego nadzorowania prac podwykonawców. Na podjęcie innych działań nie pozwalała sytuacja finansowa pozwanej spółki, której pogorszenie miało zostać spowodowane brakiem płatności kwoty 1.000.000,00 złotych przez podmiot należący do Grupy, czyli (...) sp. z o.o. (dowód: pismo pełnomocnika pozwanej spółki k. 57 – 59)>

Niedokonane rozliczenia finansowe wskazane w treści w powyższego pisma nie były związane z realizacją prac budowlanych w G., a wynikały z innych realizowanych na rzecz Grupy Muszkieterów prac. Rozliczenia między spółkami związane z realizacją innych robót nie miały znaczenia dla realizacji pawilonu w G.. Strony nie miały żadnej umowy, w której uzależniliby prace na budowie w G. od dokonania rozliczeń finansowych związanych z innymi wspólnymi realizacjami (dowód: zeznania świadka A. S. złożone na rozprawie w dn. 03.04.17r. czas 00:23:42, k. 205, zeznania prezesa powodowej spółki (...) z dn. 03.04.17r. czas 00:50:38 k. 208).

Do kwietnia 2015 roku zostały wykonane następujące prace: wylano płytę pod posadzkę, postawione zostały słupy żelbetowe, a także trwały już prace murarskie w części socjalnej. Jedną z przyczyn opóźnienia realizacji inwestycji były problemy związane z powstaniem i dostarczaniem projektów wykonawczych, który nie powstał łącznie z projektem budowlanym. Do opóźnień przyczyniło się nieuregulowanie zobowiązań przez wykonawcę względem podwykonawców, przez co zwlekali oni z pracą. Ponadto, tempo prac nie było adekwatne do terminów (dowód: zeznania świadka G. S. złożone na rozprawie w dn. 23.02.17r. czas 00:56:35 – 01:04:58, k. 185, zeznania świadka P. P. złożone na rozprawie w dn. 23.02.17r. czas 01:44:15, 01:48:09 k. 186v, zeznania świadka A. S. złożone na rozprawie w dn. 03.04.17r. czas 00:15:19, 00:18:49 k. 205, zeznania prezesa powodowej spółki (...) z dn. 03.04.17r. czas 00:50:38, 00:55:59, 01:02:33 k. 208).

Pismem datowanym na dzień 6 maja 2015 roku, (...) sp. z o.o. złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 11.07.2014 roku z winy inwestora będącego członkiem Grupy Muszkieterów. Jednocześnie wezwała powodową spółkę do sporządzenia protokołu przejęcia placu budowy oraz protokołu inwentaryzacji robót według stanu na dzień odstąpienia od przedmiotowej budowy. Wezwano również do przejęcia zobowiązań względem podwykonawców oraz innych podmiotów uczestniczących w procesie realizacji umowy. Pismo o odstąpieniu od umowy o roboty budowlane zostało wysłane na adresy spółki (...) sp. z o.o. oraz (...) Polska sp. z o.o, zaś doręczenie nastąpiło w dniu 11 maja 2015

roku (dowód: oświadczenie o odstąpieniu od umowy k. 60, potwierdzenia doręczeń pisma k. 169f – 169k, zeznania świadka P. P. złożone na rozprawie w dn. 23.02.17r. czas 01:44:15, k. 186v,).

(...) sp. z o.o. z uwagi na odstąpienie od umowy opuściła plac budowy (okoliczność bezsporna).

Pismem, również z dnia 6 maja 2015 roku powodowa spółka złożyła (...) sp. z o.o. oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 11.07.2014 roku w związku z opuszczeniem przez pozwaną terenu budowy oraz z uwagi na to, że ustalony termin zakończenia realizacji inwestycji minął z dniem 30 kwietnia 2015 roku. Jednocześnie wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 485.268,48 złotych tytułem naliczonej kary umownej w wysokości 10% wartości przedmiotu umowy. Powyższa kwota miała zostać zapłacona przez pozwaną spółkę w ciągu jednego dnia. Powyższe pismo zostało doręczone pozwanej spółce w dniu 8 maja 2015 roku. Termin do uiszczenia powyższej kwoty upłynął w dniu 9 maja 2015 roku (dowód: odstąpienie od umowy oraz potwierdzenie doręczenia pisma k. 144 – 146, zeznania świadka G. S. złożone na rozprawie w dn. 23.02.17r. czas 01:08:51, k. 185v, zeznania prezesa powodowej spółki (...) z dn. 03.04.17r. czas 01:06:15 k. 209).

Pismem z dnia 16 czerwca 2015 roku 2015 roku skierowanym do Grupy (...) sp. z o.o., powódka wezwała ją do zapłaty kwoty 485.268,48 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 maja 2015 roku do dnia zapłaty tytułem nie uiszczonych przez spółkę (...) sp. z o.o. należności wynikających z zawartych za spółką (...) sp. z o.o. umów związanych z realizacją niestandardowego (...) handlowego (...). Wskazana należność miała zostać zapłacona w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Powyższe pismo zostało doręczone w dniu 22 maja 2015 roku. Termin płatności kary umownej upłynął w dniu 29 czerwca 2015 roku (dowód: wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania k. 149 – 153).

Pismem z dnia 12 lipca 2015 roku pozwana spółka nie uznała roszczenia o zapłatę kwoty 485.268,48 złotych jako zasadnego twierdząc, że to wykonawca skutecznie odstąpił od umowy o roboty budowlane, a inwestor nie ma podstaw dochodzenia roszczenia z tytułu kary umownej (dowód: pismo pełnomocnika strony pozwanej k. 63).

Przedmiotowa inwestycja została zakończona na początku lipca 2015r. przy współpracy powodowej spółki i podwykonawców zaangażowanych na budowie, którzy zostali przejęci przez inwestora na prośbę pozwanej. W tym też okresie zostało uzyskane pozwolenie na użytkowanie (dowód: zeznania świadka G. S. złożone na rozprawie w dn. 23.02.17r. czas 01:08:51 – 01:12:11, k. 185v, zeznania świadka P. P. złożone na rozprawie w dn. 23.02.17r. czas 01:41:06 k. 186v, zeznania świadka A. S. złożone na rozprawie w dn. 03.04.17r. czas 00:15:19, 00:22:33, 00:23:42, k. 205, zeznania prezesa powodowej spółki (...) z dn. 03.04.17r. czas 00:50:38, 00:55:59 k. 208)

Wykonawca nie dokonał płatności na rzecz podwykonawców. Zaległe wynagrodzenia względem nich zostały uiszczone przez powodową spółkę, jako inwestora (dowód: zeznania prezesa powodowej spółki (...) z dn. 03.04.17r. czas 00:55:59 k. 208).

Weksle został wypełniony w dniu 12 października 2015 roku. Pismem z dnia 13 października 2015 roku, pozwana spółka została poinformowana o wypełnieniu weksla in blanco oraz została wezwana do wykupienia przedmiotowego weksla poprzez zapłatę sumy wekslowej w kwocie 501.860,00 złotych w terminie płatności weksla, tj. do dnia 26 października 2015 roku w siedzibie powoda albo na wskazany rachunek bankowy. Na treść sumy wekslowej składała się kwota 485.268,48 złotych tytułem kary umownej naliczonej w związku z odstąpieniem od umowy o roboty budowlane z dnia 11 lipca 2014 roku z przyczyn leżących po stronie wykonawcy oraz odsetki ustawowe za opóźnienie w płatności w wysokości 16.592,19 złotych naliczone za okres od dnia 10 maja 2015 roku do dnia wypełnienia płatności (dowód: zawiadomienie o wypełnieniu weksla/wezwanie do jego wykupu k. 17, weksel k. 16).

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie p owołanych dowodów.

W pierwszej kolejności podstawę ustalenia stanu faktycznego stanowiły dowody z dokumentów prywatnych przedstawionych przez strony. Zgodnie z art. 254 k.p.c. dokument prywatny sporządzony w formie pisemnej stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. W niniejszej sprawie

żadna ze stron nie podnosiła zarzutu nieautentyczności przedłożonych dokumentów, a także nie kwestionowała ich wiarygodności.

Sąd pominął zeznania świadków P. J. i P. R. przesłuchanych na okoliczność wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami, polubownego załatwienia sporu przez prezesa pozwanej spółki, w tym poprzez zgłaszanie problemów do Centrali Grupy Muszkieterów, współpracy między stronami, jak również spółką (...) sp. z o.o., przyczyn odstąpienia od umowy od strony wykonawcy, w tym winy powódki, braku zobowiązań ze strony pozwanej lub spółki (...) względem powódki, a także zeznań świadka M. S. przesłuchanego na okoliczność współpracy pomiędzy stronami jak również spółką (...), przyczyn odstąpienia od umowy ze strony wykonawcy, w tym winy powódki, braku zobowiązań ze strony powodowej lub spółki (...) względem powódki. Świadkowie ci nie dostarczyli informacji istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. W swoich zeznaniach, świadkowie powoływali się na brak wiedzy o powyższych okolicznościach, bądź zasłaniaли się niepamięcią tych okoliczności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne, co spowodowało, że Sąd, w oparciu o przepis art. 496 k.p.c., utrzymał w mocy zaskarżony nakaz zapłaty.

W przedmiotowej sprawie powód dochodzi roszczenia wekslowego opartego na prawie wekslowym, nie zaś bezpośrednio z umowy poręczenia.

Postępowanie sądowe, w którym Sąd orzeka w oparciu o weksel, niezależnie od trybu postępowania (tryb nakazowy, zwykły), charakteryzuje się pewnymi szczególnymi cechami, bezpośrednio wynikającymi ze specyficznych właściwości zobowiązania wekslowego. Specyfika postępowania nakazowego, w którym Sąd orzeka w oparciu o weksel jest taka, że w pierwszej fazie po wniesieniu pozwu Sąd bada załączony weksel pod względem formalnym i jeżeli badanie to wypadnie pozytywnie tj. nie ujawni się żadna wada prawna weksla, Sąd wydaje nakaz zapłaty. W fazie tej dominuje abstrakcyjność i surowość zobowiązania wekslowego. Przedstawiony do realizacji weksel powinien więc zawierać wszystkie cechy ważności. Weksel nie może nasuwać wątpliwości co do swej prawdziwości i treści. Przedmiotem procesu wekslowego mogą być tylko roszczenia wynikające bezpośrednio z weksla.

Druga faza tego postępowania dotyczy sytuacji, gdy pozwany wniesie zarzuty od nakazu zapłaty. Występuje tu rygoryzm prawa wekslowego zarówno pod względem formalnym jak i materialnym. Rygoryzm materialny przejawia się przede wszystkim w ograniczeniu zarzutów przysługujących dłużnikowi wekslowemu. Dłużnik może podnieść tylko te zarzuty, które przysługują mu na podstawie przepisów prawa wekslowego (art.17 prawa wekslowego), inne zarzuty są niedopuszczalne.

Przejawem rygoryzmu formalnego jest natomiast przepis art. 493 k.p.c. W piśmie zawierającym zarzuty, pozwany powinien przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór, a także pozostałe zarzuty przeciwko żądaniu pozwu, jak też wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie. Stosownie do treści przepisów art. 495 § 3 k.p.c. okoliczności faktyczne, zarzuty i wnioski dowodowe nie zgłoszone w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty mogą być rozpoznawane jedynie wtedy, gdy strona wykaże, że nie mogła z nich skorzystać wcześniej lub gdy potrzeba ich powołania wynikła później.

Elementy, które powinien zawierać weksel własny wymienione są w art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku prawo wekslowe (Dz. U. nr 37 poz. 282). Zgodnie z tym przepisem weksel własny musi przede wszystkim zawierać: 1) nazwę „weksel”; 2) bezwarunkowe przyrzeczenie zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej; 3) oznaczenie terminu płatności; 4) oznaczenie miejsca płatności; 5) nazwisko osoby na której rzecz nabyć dokonana zapłata; 6) oznaczenie daty miejsca wystawienia weksla; 7) podpis wystawcy weksla. Wystawca weksla własnego zobowiązuje się do sam do zapłaty, a więc występuje w charakterze dłużnika głównego, dlatego też jego odpowiedzialność jest taka sama, jak akceptanta weksla trasowanego (art. 104 prawa wekslowego). Posłużenie się formą weksla własnego ma zastosowanie zwłaszcza przy wekslach finansowych, które są wystawiane przez dłużnika w związku z umową pożyczki, leasingu lub udzielonym mu przez wierzyciela kredytem bankowym. Ta forma weksli pełni najczęściej w obrocie funkcję gwarancyjną lub

kaucyjną. Zobowiązanie z weksła własnego podlega z pewnymi odmiennościami, takim samym regułom jak z weksła trasowanego i z mocy art. 103 prawa wekslowego stosuje się do weksła własnego przepisy o wekslu trasowanym.

Co do zasady zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem abstrakcyjnym, co oznacza, że nieprawidłowość, nieważność bądź brak przyczyny prawnej tzw. causa nie ma wpływu na ważność zobowiązania wekslowego. Nie ma również wpływu okoliczność, że nie został osiągnięty cel, dla którego wystawiono weksel. Taka regulacja uzasadnia tezę, że zobowiązanie wekslowe jest oderwane od swej podstawy prawnej, stanowiącej gospodarczą przyczynę wystawienia weksła. Abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego ulega jednak złagodzeniu w przypadku, gdy zapłaty z weksła in blanco dochodzi pierwszy wierzyciel, wówczas dłużnik może przedstawić również zarzuty subiektywne wynikające ze stosunku podstawowego łączącego go z wierzycielem.

Zobowiązanie wekslowe na tle innych stosunków zobowiązaniowych cechuje wiele odrębności, wyrazem których jest między innymi formalna surowość. Objawia się ona tym, że zobowiązanie wekslowe co do zasady ucieleśnione zostaje w samym wekslu i treść tego zobowiązania ustala się na podstawie tekstu weksła. Znaczenie wykładni oświadczeń woli wyrażonych w wekslu jest więc ograniczone i kombinowana metoda wykładni umów przyjęta na tle art. 65 § 2 k.c., który stanowi, że w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu, nie znajduje zastosowania do tłumaczenia oświadczeń woli zawartych w wekslu. Pewność i bezpieczeństwo obrotu wekslowego narzucają bowiem obiektywną wykładnię tekstu weksła i ustalanie sensu wyrażonego w wekslu oświadczenia woli na podstawie subiektywnych przesłanek czyli według rzeczywistej woli podmiotów zobowiązania wekslowego jest niedopuszczalne (por. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r., OSNC 1995 poz. 168).

Weksel o charakterze gwarancyjnym wywiera dość istotny wpływ na samo zobowiązanie wekslowe. Wystawienie weksła samo w sobie nie stanowi nigdy podstawy ekonomicznej zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Podstawa ta znajduje się poza stosunkiem wekslowym i ma swoje źródło w jakimś stosunku prawnym łączącym wystawcę i remitenta. Wystawienie weksła ma na celu albo nowację dotychczasowego zobowiązania wystawcy, albo też zabezpieczenie już istniejącego lub mogącego powstać w przyszłości zobowiązania wystawcy. W razie nowacji stare zobowiązanie wygasa, a pozostaje tylko roszczenie wekslowe. Przy zabezpieczeniu wygląda to zupełnie inaczej, ponieważ zobowiązanie cywilnoprawne pozostaje w mocy obok zobowiązania wekslowego. (tak SN w uchwale składu 7 sędziów z 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66, OSNC 5/68 poz. 79 oraz w orzeczeniu z 22 listopada 1968 r., III PZP 32/68, niepubl.). Oznacza to, że weksel gwarancyjny nie jest wekslem danym zamiast zapłaty, lecz samodzielnym zobowiązaniem obok zobowiązania np. z tytułu pożyczki (por. zachowujące aktualność orzeczenie SN z 3 listopada 1933 r., III C 21/33, opubl. Zb. Orz. 1934 poz. 351). W wyroku 31 maja 2001 r., V CKN 264/00, opubl. LEX nr 52788, Sąd Najwyższy stwierdził zaś, że w wypadku wystawienia weksła mającego na celu zabezpieczenie wierzytelności, zobowiązanie cywilne wystawcy nie wygasa, lecz istnieje nadal. Wskutek tego wierzycielowi przysługuje, obok roszczenia pierwotnego wynikającego ze stosunku cywilnoprawnego, nowe roszczenie oparte na wekslu. Przedmiot obu roszczeń jest jednak ten sam i zaspokojenie wierzyciela następuje tylko raz, przy czym z chwilą zaspokojenia wygasa zobowiązanie dłużnika i wierzyciel powinien zwrócić mu weksel. Jeśliby dochodził wierzytelności wekslowej, to spotkałby się z zarzutem, że wierzytelność, na której zabezpieczenie został wystawiony weksel, nie istnieje, a zatem zobowiązanie wekslowe także wygasło. Weksel gwarancyjny ma określony cel i nie powinien być wobec tego wprowadzany do obrotu. Wzajemna współzależność obu zobowiązań powoduje, że gwarancyjne zobowiązanie wekslowe traci swój sens w momencie, gdy wygasa zabezpieczane zobowiązanie ze stosunku podstawowego. Skoro zaś weksel jedynie zabezpiecza wierzytelność cywilną, przeto dłużnikowi przysługują przeciwko roszczeniu wekslowemu te wszystkie zarzuty, jakie mu przysługują przeciwko roszczeniu cywilnemu. (tak też SN w wyroku 31 maja 2001 r., V CKN 264/00, baza LEX nr 52788).

Przyjęcie przedstawionego wyżej poglądu oznacza niejednakową (zmienną) intensywność ochrony wierzytelności wekslowej w zależności od funkcji weksła i sposobu wypełnienia.

W wypadku wystawienia weksła własnego, o charakterze gwarancyjnym w stosunkach finansowych, który ma zabezpieczać wierzytelność remitenta wobec dłużnika np. z udzielonego kredytu lub pożyczki, praktyką jest wręczenie

przez dłużnika dokumentu, który nosi nazwę weksła (por. art. 10 in. princ. pr. weksl.), lecz nie zawiera przyrzeczenia bezwarunkowego zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej. Z reguły taki charakter ma weksel niezupełny czyli in blanco. Nie ma jednak żadnych przeszkód, aby wekslem gwarancyjnym był również weksel zupełny, a więc taki w którym została zamieszczona konkretna kwota. Niezupełny weksel (in blanco) nie nadaje się do realizacji, gdyż z mocy art. 102 prawa wekslowego "nie będzie uważany za weksel" i wobec tego konieczne jest jego późniejsze uzupełnienie. Osiągnięcie funkcji zabezpieczającej uwzględniającej interesy obydwu stron wymaga z jednej strony, aby uzupełnienia dokonywał wierzyciel, a z drugiej określenia przesłanek i granic tej czynności. Następuje to przez dodatkową umowę zwaną porozumieniem lub deklaracją wekslową.

Zamieszczony w przepisach działu I prawa wekslowego art. 10 dopuszcza wobec posiadacza podniesienie określonych zarzutów. Z treści tego przepisu wynika, że jeżeli weksel niezupełny w chwili wystawienia uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia chyba, że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Przepis tego artykułu rozstrzyga kwestię wypełnienia weksła in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem. Wystawieniu weksła in blanco towarzyszy bowiem reguły zawierane pomiędzy wystawcą a remitentem porozumienie wekslowe, którego treść określa zasady i warunki pozwalające na wypełnienie weksła, a także zwykle wskazuje kwotę, na jaką weksel zostanie wypełniony. Wskazanie to przybiera postać bądź określenia konkretnej kwoty, bądź wskazania, do jakiej kwoty najwyższej weksel może zostać wypełniony. Porozumienie wekslowe może zostać zawarte w formie pisemnej i wówczas określane jest mianem deklaracji wekslowej. Porozumienie takie zawiera upoważnienie dla posiadacza weksła niezupełnego do uzupełnienia weksła. Przyjmuje się przy tym, że takie upoważnienie może zostać udzielone także w sposób dorozumiany.

Zarzut wypełnienia weksła niezgodnie z zawartym porozumieniem może jednak być podniesiony w stosunkach między wystawcą weksła a pierwszym wierzycielem, co jest wyrazem złagodzenia abstrakcyjnego charakteru takiego zobowiązania wekslowego. Deklaracja wekslowa może dotyczyć tylko tych elementów, które w momencie wręczenia weksła nie były wypełnione jak np. kwota. Deklaracja wekslowa nie może więc np. precyzować, kto będzie zobowiązany z weksła, gdyż to wynika z samego dokumentu weksła in blanco. W praktyce najczęściej kwestionowana jest wysokość sumy wekslowej. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 lutego 1998 roku (OSNC 1998, poz. 141) podkreślił, że z chwilą wręczenia weksła in blanco dochodzi między wydającym a odbiorcą do zawarcia umowy skierowanej na powstanie zobowiązania wekslowego i zobowiązanie to powstaje po uzupełnieniu dokumentu przez upoważnioną osobę o niezbędne elementy. Deklarację wekslową należy traktować jako wiążącą umowę stron, ale jednocześnie brak deklaracji lub niezgodne z nią wypełnienie weksła nie ma wpływu na istnienie, czy zakres odpowiedzialności wekslowej.

Jak już wskazano, że po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, Sąd może badać zasadność dochodzonej przez powoda należności poprzez analizę łączących strony umów, a także treści deklaracji wekslowej, zgodnie bowiem z art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku – Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282 ze zm.), jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Przepis ten – na podstawie art. 103 prawa wekslowego – znajduje zastosowanie do weksła własnego. Wystawca może powoływać się bez żadnych ograniczeń na wszelkie zarzuty prawa wekslowego, w tym subiektywne, szczególnie na zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 9 lutego 2005 roku, II CK 426/04, Lex nr: 147229). Na stronie pozwanej – dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (vide: teza z uzasadnienia orzeczenia SN z dnia 24 października 1962 roku, II CR 976/61, OSNC 1964, z. 2, poz. 27). Dłużnik wekslowy może dowodzić wszelkimi środkami dowodowymi, jaka była w istocie treść porozumienia stron oraz że weksel został uzupełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 28 października 1963 roku, II CR 249/63, OSNC 1964, z. 10, poz. 208).

W przedmiotowej sprawie celem weksla in blanco było zabezpieczenie realizacji zobowiązań wynikających z umowy poręczenia, będącej stosunkiem podstawowym.

Poręczenie jest konstrukcją prawną uregulowaną w art. 876 k.c. Stosowanie do jego treści przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Oświadczenie poręczyciela powinno być pod rygorem nieważności złożone na piśmie (§ 2). Mimo, że umowa dotyczy zobowiązania dłużnika głównego, za które poręczono, poręczyciel zaciąga również własne zobowiązanie wobec wierzyciela.

Umowa poręczenia, jest umową o charakterze zobowiązującym, ale nie można mówić że jest wzajemną. Umowa poręczenia ma najczęściej swoją podstawę (causa) w stosunku pomiędzy poręczycielem a dłużnikiem głównym, który to stosunek nie jest dla wierzyciela istotny.

Podstawowa cechą poręczenia jest jego zawisłość od długu głównego, co inaczej może zostać oznaczone, jako jego akcesoryjność. Akcesoryjność może być różnie rozumiana. W odniesieniu do umowy poręczenia oznacza 1) nieważność długu głównego oznacza nieważność poręczenia (wyjątek art. 877 k.c.), 2) umorzenie długu głównego powoduje wygaśnięcie poręczenia bez względu na okoliczność zaspokojenia wierzyciela lub jego niezaspokojenie, 3) o zakresie zobowiązania poręczenia rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika głównego oraz 4) poręczycielowi służą przeciwko wierzycielowi zarzuty, jakie może podnieść dłużnik główny.

Przedmiotem poręczenia może być każdy dług, również dług przyszły czy dług o charakterze niezupełnym. W odniesieniu do długu przyszłego, kodeks cywilny wymaga, by w umowie poręczenia oznaczono z góry wysokość tego długu (art. 878 § 1 k.c.). poręczenie może zostać udzielono bezterminowo, zatem nie jest elementem obligatoryjnym wskazanie czasu trwania poręczenia.

Jak wskazano powyżej, oświadczenie poręczyciela powinno być pod rygorem nieważności złożone na piśmie (forma ad solemnitatem).

Podstawowym obowiązkiem poręczyciela, jest obowiązek wykonania zobowiązania, gdyby nie wykonał go dłużnik główny. Odpowiedzialność poręczyciela może mieć charakter posiłkowy, co oznacza, że wierzyciel może żądać od niego spełnienia świadczenia dopiero wówczas, gdy dłużnik główny opóźnia się ze swoim świadczeniem bądź odpowiedzialność ta może być odpowiedzialnością równoległą z odpowiedzialnością dłużnika głównego. O charakterze odpowiedzialności poręczyciela odpowiada umowa stron, jednakże w przypadku nie uregulowania powyższej kwestii, zastosowanie ma wariant drugi, czyli poręczyciel odpowiada jak dłużnik solidarny (art. 881 k.c.). wskazać należy również, że w odróżnieniu od odpowiedzialności współdłużników solidarnych, odpowiedzialność poręczyciela doznaje dwóch wyjątków. Po pierwsze, poręczenie zawsze zawisłe jest od długu głównego oraz w przypadku spełnienia zobowiązania przez poręczyciela, zobowiązanie zabezpieczone nie wygasa, ale w miejsce dotychczasowego, zaspokojonego wierzyciela wstępuje poręczyciel. Stosownie do treści art. 880 k.c., wierzyciel ma obowiązek niezwłocznego zawiadomienia poręczyciela o opóźnieniu się w spełnieniu świadczenia przez dłużnika głównego.

Zobowiązanie poręczyciela wygasa wraz z wygaśnięciem długu głównego.

Jak wynika z powyższych rozważań, strona pozwana jest uprawniona do podnoszenia zarzutów odnoszących się zarówno do weksla jak i umowy poręczenia zawartej z powódką. Dlatego też podniosła następujące zarzuty:

- 1) błędnego wypełnienia weksla,
- 2) wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową,
- 3) przedawnienia roszczenia,

- 4) braku legitymacji biernej procesowej,
- 5) nieistnienia zobowiązania ze stosunku podstawowego,
- 6) naruszenia art. 5 k.c.

Zarzut błędnego wypełnienia weksla.

W niniejszej sprawie Sąd uznał, że weksel własny wystawiony przez powodową spółkę spełnia wszystkie wymogi formalne, niezbędne dla swojej ważności. Sąd nie dopatrył się także uchybień w postępowaniu strony powodowej odnośnie wypełnienia weksla. Weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją i w tym zakresie powódka nie dopuściła się żadnych uchybień. Deklaracja precyzyjnie określała, jakie składniki i czynniki będą odgrywały rolę przy ustalaniu kwoty wekslowej. Wypełnienie weksla mogło być dokonane na sumę odpowiadającą wysokości zadłużenia dłużnika głównego, czyli spółki (...) sp. z o.o. obejmującą roszczenia wynika z rozliczeń finansowych umowy o roboty budowlane z dn. 11 lipca 2014 roku. Poza tym, powód miał prawo do uzupełnienia weksla, opatrzenia weksla datą wystawienia i datą płatności, według ustalonych w deklaracji wekslowej zapisów.

Remitent został uprawniony do uzupełnienia weksla po upływie 15 dni od daty doręczenia wystawcy wezwania do zapłaty, a co najmniej na 7 dni przed wyznaczonym terminem płatności. Weksle został uzupełniony 12 października 2015 roku. Wezwanie do zapłaty zostało doręczone stronie pozwanej w dniu 22 czerwca 2015 roku, zatem od dnia 8 lipca 2015 roku powódka, zgodnie z deklaracją mogła uzupełnić weksel. Termin płatności został oznaczony na dzień 26 października 2015 roku, a zatem po upływie 7 dni od daty wypełnienia weksla.

Treść deklaracja wskazywała, że jako dzień wystawienia weksla powinien być wpisany dzień następujący po dniu wymagalności wierzytelności przysługujących remitentowi (powódce) wobec wystawcy weksla (pозwanej) z tytułu umowy o roboty budowlane. Roszczenie powódki, zgodnie z ustalonym stanem faktycznym miało zostać zaspokojone do dnia 29 czerwca 2015 roku. Zatem weksel opatrzony datą wystawienia na dzień 30 czerwca 2015 roku, jako dzień jego wystawienia, został określony prawidłowo. Co do daty płatności, remitent mógł określić go według swojego uznania.

Strona powodowa przy wypełnianiu weksla dochowała tych warunków, nie dopuszczając się błędów nieprawidłowości, przez co z tego tytułu nie można jej postawić żadnego zarzutu. Powódka wywiązała się także z wymogu zawiadomienia o wypełnieniu weksla, co zastrzeżono w treści deklaracji wekslowej. Tego typu czynność ma w gruncie rzeczy charakter faktyczny, ponieważ nie traktuje o niej wyraźnie żaden przepis prawa wekslowego. Z tego też względu do tej czynności nie można przywiązywać nadmiernej wagi. Twierdzenia pozwanego dotyczące niezgodnego z deklaracją wypełnienia weksli okazały się zupełnie gołosłowne.

Zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową.

W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do przyjęcia, że przedmiotowy weksel, w chwili jego podpisania przez pozwaną jako wystawcę i wydania przez pozwaną powodowej spółce, był wekslem niezpełnym, tj. wekslem in blanco oraz, że zgodnie z deklaracją wekslową, weksel ten miał zabezpieczać roszczenia z tytułu umowy poręczenia. Miał on zostać wypełniony w sytuacji niespełnienia przez dłużnika głównego zobowiązań względem powodowej spółki wynikających z umów wskazanych w treści umowy poręczenia z dnia 5 lutego 2015 roku. Skoro dłużnik główny nie wywiązywał się z określonych w umowie o roboty budowlane obowiązków i w związku z tym zostały naliczone mu kary umowne za odstąpienie od umowy z winy wykonawcy, których następnie nie uiścił, mimo wezwania do zapłaty, to należy stwierdzić, że weksle zostały wypełnione przez powódkę prawidłowo, zgodnie z deklaracją wekslową. Wskazać należy, że weksel zostały wypełnione przez powódkę na kwotę odpowiadające wartości zobowiązania pozwanego, istniejącego w chwili ich uzupełnienia, natomiast sama wysokość zadłużenia pozwanego została wyliczona prawidłowo. Suma wekslowa odpowiadała zadłużeniu dłużnika głównego wobec powódki. Na kwotę zadłużenia złożyła się kara umowna w wysokości 10% należnego wykonawcy wynagrodzenia za zrealizowanie umowy

z dn. 11 lipca 2014 roku w wysokości 485.268,48 złotych (10% x 4.852.684,87) plus odsetki od dnia 10 maja 2015 roku w kwocie 16.592,19 złotych.

Zarzut przedawnienia roszczenia.

Co do zarzutu przedawnienia roszczenia wekslowego, zostało ono uregulowane w art. 70 i 71 pr. weksl. Stosowanie do treści przywołanych artykułów roszczenia wekslowe przeciw akceptantowi ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia płatności weksłu. Roszczenia posiadacza weksła przeciw indosantom i wystawcy ulegają przedawnieniu z upływem roku, licząc od dnia protestu, dokonanego w należyтым czasie, w przypadku zaś zastrzeżenia "bez kosztów" - licząc od dnia płatności. Roszczenia indosantów między sobą i przeciw wystawcy ulegają przedawnieniu z upływem sześciu miesięcy, licząc od dnia, w którym indosant wykupił weksel albo w którym sam został pociągnięty z weksłu do odpowiedzialności sądowej. Natomiast art. 71 stanowi, że prawo powszechne określa przyczyny przerwania i zawieszenia biegu przedawnienia roszczeń wekslowych. Przerwanie przedawnienia ma skutek jedynie wobec tego dłużnika wekslowego, którego dotyczy przyczyna przerwania.

Przedawnienie roszczeń, jak większość instytucji powszechnego prawa cywilnego, wykazuje w stosunkach wekslowych liczne odrębności. Chociaż z art. 71 pr. weksl expressis verbis wynika, iż prawo powszechne określa jedynie przyczyny przerwania i zawieszenia biegu przedawnienia roszczeń wekslowych, to do przedawnienia wekslowego stosować należy także i inne reguły prawa cywilnego, dotyczące przedawnienia roszczeń majątkowych, zwłaszcza określające skutki materialno-prawne i procesowe upływu terminu przedawnienia.

Zasadniczą cechą przedawnienia wekslowego jest sit venia verbo niedefinitywny skutek upływu przedawnienia dla roszczenia majątkowego. O ile bowiem przedawnienie cywilnoprawne powoduje, że skuteczne w pełni roszczenie, chroniące interesy wierzyciela, przestaje być skuteczne, ponieważ prawo pozwala dłużnikowi uchylić się od jego zaspokojenia, o tyle upływ terminu przedawnienia wekslowego powoduje jedynie ten skutek, że wierzyciel nie może skutecznie dochodzić swej należności z weksła w uproszczony i przyspieszony sposób, natomiast nadal pozostaje mu na ogół pozaweksłowa droga dochodzenia przedawnionego roszczenia wekslowego.

Na podstawie art. 117 § 2 zd. 1 k.c. dłużnik wekslowy może uchylić się od zaspokojenia roszczenia wierzyciela, jeżeli upłynął termin przedawnienia.

Roszczenie z weksła własnego przeciwko wystawcy oraz poręczycielowi przedawnia się z upływem lat trzech, także wtedy, gdy weksel jako niezupełny został wręczony dla zabezpieczenia określonego roszczenia. (por. np. orz. SN z 19.11.2004 r., V CK 228/04, OSP 2005, Nr 11, poz. 130).

Sądy nie uwzględniają przedawnienia z urzędu, lecz dopiero na zarzut dłużnika. Przedawnienie uwzględnia się na zarzut tego, przeciwko komu przysługuje roszczenie (art. 117 § 2 zd. 1 KC).

Przedawnienie roszczenia wekslowego w stosunku do indosantów z mocy art. 70 biegnie od daty płatności weksła, a nie od daty wymagalności roszczenia, które było podstawą wystawienia weksła (orz. SN z 11.1.1964 r., II CR 151/63, L.).

Jak już wskazano, termin przedawnienia wynosi trzy lata od daty płatności weksła. Data płatności weksła z dnia 30 czerwca 2015 roku została oznaczona na dzień 26 października 2015 roku, zatem swój bieg rozpoczął w dniu 27 listopada 2015 roku. Upływ terminu przedawnienia nastąpiłby w dniu 27 listopada 2018 roku. Na skutek pozwu powodowej spółki został on przerwany w dniu 10 sierpnia 2016 roku. Z powyższego wynika, że do przedawnienia roszczenia wekslowego nie doszło.

W ocenie Sądu, nie doszło również do przedawnienia roszczeń wynikających z umowy poręczenia. Ponieważ przepisy regulujące instytucję poręczenia nie wprowadzają szczególnych zasad odnoszących się do konstrukcji przedawnienia dla roszczeń wynikających z poręczenia,

zastosowanie mają ogólne zasady odnoszące się do przedawnienia z art. 117 i nst. k.c. Zgodnie z treścią art. 118 k.c. termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a jeśli roszczenie ma charakter okresowy lub związane jest z prowadzeniem działalności gospodarczej termin ten wynosi lat trzy. Zgodnie z art. 120 § 1 zd. 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

W niniejszym stanie faktycznym roszczenie związane jest z prowadzeniem działalności gospodarczej, zatem zastosowanie ma termin trzy letni. Termin do uiszczenia żądanej powództwem kwoty upłynął w dniu 29 czerwca 2015 roku. Termin przedawnienia rozpoczął swój bieg w dniu 30 czerwca i został skutecznie przerwany przez wniesienie powództwa w niniejszej sprawie.

Ze względu na powyższe, nieuzasadnionym jest w ocenie sądu, zarzut przedawnienia.

Zarzut braku legitymacji procesowej biernej.

Legitymacja procesowa oznacza, że aby wystąpić w danym procesie w charakterze strony w znaczeniu procesowym, dany podmiot musi być podmiotem właściwym. Legitymacja w postępowaniu cywilnym jest dwojaka: czynna przysługująca powodowi lub bierna odnosząca się do pozwanego. Legitymacja procesowa przysługuje podmiotowi w stosunku, do którego sąd może rozstrzygnąć o istnieniu normy indywidualno – konkretnej przytoczonej w powództwie. W odniesieniu do niniejszej sprawy, posiadanie legitymacji prawnej biernej oznacza ustalenie, że podmiot występujący, jako pozwany jest podmiotem zobowiązanym do zaspokojenia roszczenia powódki.

Legitymacja procesowa bierna pozwanego wynika z ważnie wystawionego i uzupełnionego weksla własnego pozwanej spółki. Ponadto na jej istnienie wskazuje również, ważnie zawarta umowa poręczenia, którą miał zabezpieczać weksel własny in blanco wystawiony przez pozwaną spółkę.

Strona pozwana nie podniosła żadnego argumentu, aby wskazać, że nie jest ona wystawcą weksla, a zatem jej twierdzenia o braku legitymacji procesowej biernej pozostają gołosłowne.

Zarzut nieistnienia zobowiązania ze stosunku podstawowego.

W ocenie Sądu, również ten zarzut strony pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie. Umowa poręczenia została zawarta w sposób prawem przewidziany, czyli oświadczenie poręczyciela zostało ważnie złożone (zachowana została forma pisemna). Poręczenie zabezpieczało dług przysły, w umowie została oznaczona kwotowo maksymalna kwota poręczenia (15.000.000,00 złotych). Zatem zobowiązanie poręczyciela powstało.

Ze względu na zawisłość poręczenia od długu głównego, należy również ustalić czy zobowiązanie dłużnika głównego również istniało. Długiem głównym w niniejszym postępowaniu jest kwota 501.860,00 złotych naliczona (...) sp. z o.o. jako kara umowna z tytułu odstąpienia od umowy przez inwestora z winy wykonawcy ((...) sp. z o.o.) wraz z należnymi odsetkami.

W ocenie Sądu, ujawniły się po stronie powodowej okoliczności uzasadniające złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy o roboty budowlane z winy wykonawcy – (...) sp. z o.o. Strona pozwana opóźniła się z wykonaniem przedmiotu umowy w ustalonych terminach, następnie zeszła z budowy. Okoliczność wystąpienia opóźnienia w wykonywaniu prac budowlanych, zostało w treści samej umowy określone jako przesłanka umożliwiająca odstąpienie od umowy z winy wykonawcy. Niespornym jest fakt, że (...) sp. z o.o. nie wykonała przedmiotu umowy w określonym terminie. Nie doszło również do jej ukończenia na dzień 30 kwietnia, zatem w terminie wskazanym kolejnym aneksem do umowy. W ocenie Sądu, niewykazane zostały przez stronę pozwaną żadne okoliczności mogące wskazywać na brak jej winy w opóźnieniach.

Opóźnienie w pracach pozwanej spółki spowodowane były świadomym poślizgiem w wykonywaniu prac, które strona pozwana uzasadniała brakiem rozliczenia finansowego innych inwestycji realizowanych dla spółek Grupy (...). Wykonanie prac określonych umowa z dnia 11 lipca 2011 roku nie zostało uzależnione od dokonania jakichkolwiek

rozliczeń związanych z innymi inwestycjami pozwanej spółki. Również treść umowy wskazuje, że opóźnienia w wykonaniu przedmiotu umowy będą stanowić podstawę do odstąpienia od umowy z winy wykonawcy.

Ze względu na powyższe, w ocenie Sądu naliczenie kar umownych znajdowało uzasadnienie w stanie faktycznym niniejszej sprawy.

Co do oświadczenia strony pozwanej o odstąpieniu od umowy, wskazać należy, że nie było podstaw do jego złożenia z uwagi na nienależyte i zawinione działanie lub zaniechanie inwestora w wypełnianiu obowiązków umownych. Wina ta nie została udowodniona, nie wskazano również na czym miałyby ona polegać. Po drugie oświadczenie strony powodowej zostało doręczone drugiej stronie wcześniej i zostało złożone skutecznie. Zgodnie z treścią umowy strony zobowiązały się doręczać sobie korespondencję przy użyciu standardowych metod doręczenia, w szczególności przesyłki poleconej za potwierdzeniem odbioru. Wobec tak poczynionych ustaleń umownych, nie można mówić, że przesłanie oświadczenia za pośrednictwem poczty elektronicznej wypełniło przesłanki skuteczności złożenia takiego oświadczenia.

Zarzut naruszenia art. 5 k.c.

Przepis art. 5 k.c. stanowi, że nie można czynić ze swojego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Przepis art. 5 k.c. reguluje problematykę nadużycia prawa w znaczeniu podmiotowym. Istotą tego zjawiska jest to, iż określone zachowanie mieści się, formalnie rzecz ujmując, w granicach przysługującego prawa, w rzeczywistości jednak narusza ono porządek prawny i sformułowane w nim w sposób obiektywny zasady postępowania. Zachowanie uprawnionego, formalnie pozostając w granicach wytyczonych przez przepis ustawy, staje się zatem – z uwagi na regulację o bardziej ogólnym charakterze – jedynie pozorem działania zgodnego z prawem.

W komentowanym przepisie ustawodawca wskazuje obiektywne kryteria nadużycia prawa, zakazując czynienia ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Ustawodawca posługuje się zatem w art. 5 KC klauzulami generalnymi. Tradycyjnie przyjmuje się, że klauzule generalne to zwroty niedookreślone, które odsyłają do wartości i ocen o charakterze pozaprawnym. Ich funkcją jest uelastycznienie prawa i dostosowanie sztywnej regulacji ustawowej do zmieniającej się rzeczywistości społecznej i otoczenia prawnego.

Pierwszą z klauzul generalnych użytych w art. 5 k.c. są zasady współzycia społecznego, przez które rozumie się reguły postępowania ludzkiego, niebędące regułami prawnymi i konstruowane na podstawie ocen o charakterze moralnym o dostatecznym stopniu utrwalenia w społeczeństwie. Zasady współzycia społecznego są na ogół utożsamiane z zasadami etycznego postępowania. Z kolei klauzula społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa ma na względzie cel i przeznaczenie danego prawa podmiotowego. Odwołuje się ona do funkcjonalnego ujęcia praw podmiotowych, zgodnie z którym prawa te mają określone przeznaczenie i misję społeczną do spełnienia.

Z mocy art. 5 k.c. działanie lub zaniechanie, które narusza zakaz czynienia ze swego prawa użytku sprzecznego ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa lub z zasadami współzycia społecznego, nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Konstrukcja przepisu została zatem oparta na tzw. wewnętrznej teorii nadużycia prawa, zgodnie z którą działanie osoby nadużywającej prawo nie mieści się w granicach prawa podmiotowego. Przepis dotyczy wyłącznie stosunków z zakresu prawa prywatnego. Ma on na względzie działania (i zaniechania), które polegają na "czynieniu użytku ze swego prawa". Przepis art. 5 k.c. dotyczy wszelkich typów i postaci praw podmiotowych. Dotyczy on również uprawnień wynikających z określonego stosunku cywilnoprawnego. Co istotne może on stanowić podstawę oceny zachowań wszystkich podmiotów prawa cywilnego.

Orzecznictwo wykształciło restrykcyjne zasady stosowania art. 5 k.c. Przyjmuje się, że przepis ten ma subsydiarny charakter, a zatem nie może on zostać przywołany wtedy, gdy za pomocą innej normy prawnej można zapewnić

ochronę interesów osoby dotkniętej nieprawidłowym postępowaniem drugiej strony. Wskazany przepis nie może prowadzić do utraty prawa podmiotowego i – co się z tym wiąże – do jego nabycia przez drugą stronę. Dalej, niedopuszczalne jest również wykorzystywanie art. 5 k.c. jako podstawy ataku, jest to bowiem narzędzie jedynie paraliżujące postępowanie niezgodne z zasadami współżycia społecznego, względnie społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa. Przyjmuje się również, że wskazany przepis zapewnia ochronę o wyłącznie przejściowym charakterze; zarzut nadużycia prawa ma zatem jedynie dylatoryjny charakter. Wreszcie, zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem doktryny i orzecznictwa, na nadużycie prawa nie może – co do zasady – powoływać się ten, kto sam postępuje w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego.

Zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą SN, art. 5 k.c. może służyć do oceny zachowania, polegającego na podniesieniu zarzutu przedawnienia (por. np. wyr. SN z 27.6.2001 r., II CKN 604/00, OSNC 2002, Nr 3, poz. 32; wyr. SN z 2.4.2003 r., I CKN 204/01, L.; wyr. SN z 7.11.2003 r., V CK 399/02, L.; wyr. SN z 6.10.2004 r., II CK 29/04, L.; wyr. SN z 16.11.2005 r., V CK 349/05, (...) 2007, Nr 1, s. 133).

Za zasadnością przedstawionego stanowiska przemawia przede wszystkim ta okoliczność, że upływ terminu przedawnienia jest brany przez sąd pod uwagę wyłącznie na zarzut tego, przeciwko któremu kierowane jest (przedawnione) roszczenie (art. 117 § 2 k.c.). Można więc z powodzeniem uznać, że podniesienie zarzutu przedawnienia jest wykonywaniem prawa podmiotowego. Czynienie użytku z każdego przysługującego uprawnionemu prawa podmiotowego podlega ocenie z punktu widzenia zgodności (i ewentualnie sprzeczności) ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa i z zasadami współżycia społecznego (por. powołany wyżej wyr. SN z 6.10.2004 r., II CK 29/04).

Co do zasady jednak, powołanie się przez dłużnika na przedawnienie roszczenia jest działaniem w granicach prawa i zgodnym z prawem. Dłużnikowi, który podniósł zarzut przedawnienia, można więc postawić zarzut naruszenia zasad współżycia społecznego tylko w wyjątkowych i rażących okolicznościach (por. powołany wyżej wyr. SN z 7.11.2003 r., V CK 399/02; wyr. SN z 1.12.2010 r., I CSK 147/10, L.). Stosując art. 5 KC trzeba mieć na względzie jego szczególny charakter, wynikający z użycia w nim klauzul generalnych. Dla oceny, czy podniesiony zarzut przedawnienia nie nosi znamion nadużycia prawa, konieczne jest rozważenie charakteru dochodzonego roszczenia, przyczyn opóźnienia i jego nienadmierności (por. powołany wyżej wyr. SN z 2.4.2003 r., I CKN 204/01); pewne znaczenie może mieć także zachowanie dłużnika przy powstaniu zobowiązania (por. wyr. SN z 24.9.2009 r., IV CSK 167/09, L.). Co istotne, uznanie zarzutu przedawnienia za nadużycie prawa nie jest wykluczone także w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami (por. wyr. SN z 24.9.2009 r., IV CSK 166/09, Legalis; wyr. SN z 17.7.2009 r., IV CSK 163/09, Legalis; wyr. SA w Katowicach z 28.10.2004 r., I ACa 628/04, Legalis, Komentarz do art. 5 T.I. KC red. Osajda 2017, wyd. 1/ Zbiegień-Turzańska).

Należy podnieść, że roszczenie dochodzone przez powódkę nie jest przedawnione, zatem nie można mówić, by miało miejsce naruszenie art. 5 k.c.

Strona pozwana nie wskazała, również innych przejawów naruszenia prawa, w szczególności nie wskazała do naruszenia jakich zasad współżycia społecznego doszło, czy też jakie społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa zostało naruszone.

Reasumując wskazać należy, że roszczenie dochodzone pozwem okazało się zasadne .

Odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c.

W zakresie rozstrzygania o kosztach procesu zawartych w nakazie zapłaty, Sąd na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.507 ze zm.).

ZARZĄDZENIE

- 1. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron,**
- 2. projekt uzasadnienia wyroku został sporządzony przez asystenta i po poprawkach zatwierdzony przez sędziego.**